

Ert datum:
2026-06-26

Datum:
2026-08-26

Er ref:
KN2026/01414

Diarienummer:
UHM-2026-0283

Klimat och näringslivsdepartementet
Enheten för branschernas konkurrenskraft
kn.remissvar@regeringskansliet.se
sara.ludvigsson@regeringskansliet.se

kopia: homa.abdolasouli@regeringskansliet.se

Remiss av Europeiska kommissionens förslag till förordning om ett ramverk för åtgärder för att stärka EU:s halvledarekosystem och om upphävande av förordningen (EU) 2023/1781, (Chips Act 2.0) COM(2026) 504 final

Övergripande kommentarer

Det ska först noteras att Upphandlingsmyndigheten inte var remissinstans inför införandet av halvledarakten 1.0 (EU-förordning 2023/1781). Fokus i det här remissvaret som rör halvledarakten 2.0 läggs på det som är nytt eller av särskilt intresse för frågor om offentlig upphandling och statsstöd.

Upphandlingsmyndigheten ser mycket positivt på viljan att förbättra förutsättningarna för att åstadkomma halvledarproduktion inom EU samt förbättrad förmåga till krisberedskap. Upphandlingsmyndighetens ståndpunkt är vidare att det inte idag finns avsevärda hinder i upphandlingslagstiftningen eller statsstödsregelverket för att förverkliga viljan. Det är främst finansieringen och uppbyggnaden av den teknologiska basen som är utmaningen.

En alltmer fragmenterad och detaljerad reglering från EU behöver undvikas för att göra det möjligt för beslutsfattare och medarbetare i såväl näringslivet som i det offentliga att överblicka förfarandereglererna. Bristande överblick och förmåga att navigera i regelverket riskerar annars att bli ett hinder. Upphandlingsmyndigheten

Ert datum:
2026-06-26Datum:
2026-08-26Er ref:
KN2026/01414Diarienummer:
UHM-2026-0283

anser därför att alla förfaranderegler om offentlig upphandling ska hållas generella och samlas i en gemensam rättsakt som ställer upp förfarandereglerna. I den mån som regler om offentlig upphandling i halvledarakten inte behöver skilja sig från vad som gäller generellt bör de därför strykas här och istället tas in i det generella regelverket för offentlig upphandling.

Förordningens omfattning (Artikel 1)

Upphandlingsmyndigheten anser att tredje punkten i artikeln, och de juridiska svårigheter som kommer med att jämföra halvledarakten, EDIP (EU-förordning 2025/2643), upphandlingsdirektivet (EU-direktiv 2014/24) och försvarsupphandlingsdirektivet (EU-direktiv 2009/81), hade reducerats eller eliminerats om alla upphandlingsregler samlades i en gemensam rättsakt för offentlig upphandling där gemensamma regler är likalydande. Det skulle också förenkla för EU att nå sitt mål med samtliga rättsakter och göra det enklare för upphandlande organisationer.

Inhemska företag m.m. (artikel 2)

Upphandlingsmyndigheten anser att den här föreslagna definitionen av inhemska företag behöver synkroniseras på lämpligt vis med vad som blir resultatet av eventuellt liknande definitioner till följd av den pågående direktivöversynen på upphandlingsområdet.

Det kan med anledning av det sagda särskilt pekas ut att i det inofficiella arbetsdokument för direktivöversynen som under sommaren blivit tillgängligt online påverkas tillämpningsområdet av var företagen har sina ursprung, se artikel 73 i förslaget till förordning, vilken i sin tur hänvisar till IPI-förordningen. Av artikel 3 i IPI-förordningen följer att företaget har sitt ursprung (1) i det land vars lagstiftning den juridiska personen har bildats eller på annat sätt organiserats och inom vars territorium den juridiska personen har faktisk affärsverksamhet eller (2), om den juridiska personen inte utövar faktisk affärsverksamhet inom territoriet för det land där den har bildats eller på annat sätt organiserats, landet för den eller de personer som direkt eller indirekt kan utöva ett bestämmande inflytande över den juridiska personen i kraft av sitt ägarskap av den juridiska personen, sitt finansiella deltagande i den eller de regler som styr den juridiska personen. I förslaget till ny halvledarakt följer tillämpligheten istället av om företaget är inhemskt eller ett unionsföretag, där inhemska företag är (1) sådana som har sitt säte i unionen och kontrolleras av ett unionsföretag eller (2) inte har sitt säte i unionen men ägs och kontrolleras av ett unionsföretag, eller ägs och kontrolleras av ett företag etablerat i tredje land med vilket EU har frihandelsavtal, tullunionsavtal eller strategiskt partnerskap, eller ägs och kontrolleras av ett företag etablerat i en av signatärerna till Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling. Vidare föreslås unionsföretag enligt definitionen i förslaget till ny förordning vara sådana som är etablerade enligt lagen i en medlemsstat. Om tillämpligheten i den föreslagna förordningen inte regleras på liknande sätt som i IPI-förordningen, och eventuellt i

Ert datum:
2026-06-26

Datum:
2026-08-26

Er ref:
KN2026/01414

Diarienummer:
UHM-2026-0283

framtiden på upphandlingsområdet generellt, så uppstår juridiska frågor och möjligen motsägelsefulla resultat.

Det viktiga för att uppnå målen med förordningen bör i och för sig vara att väsentlig verksamhet i leveranskedjan bedrivs på en plats där EU och dess medlemsstater kan utöva sin suveränitet. Om någon faktor, till exempel inflytande från ägare i tredje land, riskerar att leda till att målen med förordningen inte uppnås bör en generell undantagsregel möjliggöra att sådana anbudsgivare exkluderas från att delta i upphandlingen. På upphandlingsområdet bör det exempelvis ske med tillämpning av artikel III i Världshandelsorganisationens avtal om offentlig upphandling, där det bland annat framgår att avtalet inte ska förhindra någon part från att vidta någon åtgärd som den anser nödvändig för skyddet av sina väsentliga säkerhetsintressen.

De involverade myndigheterna bör vidare alltid enligt sina interna instruktioner ställa sig frågan om det finns indikationer som tyder på ett ovälkommet inflytande i de företag som tilldelas stöd eller kontrakt. Därvid bör *best practices* inkludera att analysera företagets ägarstruktur och vem som utövar kontroll. Vägledning i dessa frågor bör kunna erbjudas av EU-kommissionen på liknande sätt som tas upp i andra delar av förordningsförslaget.

Innovationsupphandling av halvledare (Artikel 10)

Upphandlingsmyndigheten har svårt att tyda artikeln, särskilt när det gäller hur stödet ska utformas, och anser att detta behöver förtydligas.

Statsstöd (artikel 13 och stycke 41 i reciten)

Upphandlingsmyndigheten välkomnar att förslagen ska finansieras i enlighet med EU:s statsstödsregler med hänvisning till EU-kommissionens riktlinjer för statsstöd till forskning och utveckling samt innovation. Upphandlingsmyndigheten noterar dock ett undantag från det innovativa inslaget. Undantaget medger stöd till verksamheter som inte är "first of a kind" trots att liknande initiativ finns eller planeras i EU förutsatt att kapaciteten behövs för att undvika "excessive strategic dependencies" från tredje land. För det fall stöd lämnas till verksamheter som då inte är innovativa påminner förslaget om driftsstöd till produktionskapacitet. I ljuset av detta och i linje med Sveriges hållning om stöd- och budgetrestriktivitet anser

Upphandlingsmyndigheten att det bör klargöras vad "excessive strategic dependencies" betyder. Upphandlingsmyndigheten anser vidare att EU-kommissionen bör redogöra för hur det ska säkerställas att utrymmet för denna typ av stöd inte leder till en stödkapplöpning inom EU som både riskerar att konkurrera ut mer effektiva men mindre subventionerade verksamheter och till onödigt höga kostnader för offentliga marknadsingripanden. Upphandlingsmyndigheten anser även att det bör klargöras att tredje land i detta avseende inte omfattar strategiska partners och länder där tillgången till marknaden omfattas av frihandelsavtal eller reciproka avtal om tillgång till relevanta upphandlingsmarknader.

Ert datum:
2026-06-26

Datum:
2026-08-26

Er ref:
KN2026/01414

Diarienummer:
UHM-2026-0283

Offentlig upphandling (artikel 30-32)

Upphandlingsmyndigheten avstyrker ett införande av artiklarna 30-32. I stället anser Upphandlingsmyndigheten att gemensamma regler om försörjningstrygghetsåtgärder bör utarbetas för all offentlig upphandling, därmed att reglerna i denna förordning inte införs eftersom de är av relevans för all offentlig upphandling. Reglerna är vidare för långtgående och detaljerade samt inte ändamålsenliga av skälen som utvecklas nedan.

Upphandlingsmyndigheten anser att det är varje upphandlande organisation som är bäst lämpad att avgöra vilka krav som ställs i en upphandling, detta beroende på behovet i det enskilda fallet. Kravställningen ska vidare följa de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna som härstammar från EU-domstolens rättspraxis, exempelvis proportionalitetsprincipen. Det behövs inte ytterligare detaljreglering i den föreslagna förordningen som för ett visst sammanhang specificerar vilken kravställning som är tillåten. Sådan detaljreglering leder också till nya frågor, exempelvis om andra krav inte är tillåtna.

Det bör vidare vara relevant i alla typer av offentlig upphandling som aktualiserar särskilda frågor om försörjningstryggheten att överväga att begära in information från leverantörerna. Informationen kan då begäras in som ett särskilt dokument, exempelvis i en sådan försörjningstrygghetsdeklaration som föreslås i förordningen. Upphandlingsmyndigheten anser att samverkan och informationsutbyte är den mest grundläggande, allmängiltiga och kostnadseffektiva försörjningstrygghets-åtgärden i offentlig upphandling. Av detta skäl bör EU snarare än att detaljreglera om innehållet i detta sammanhang lyfta blicken och verka för generella regler om försörjningstrygghet i offentlig upphandling, inklusive regler som omfattar försvarsupphandling (jfr den nuvarande särregleringen i artikel 23 i EU-direktiv 2009/81).

EU kan också utan att detaljreglera frågorna verka för att utarbeta och tillgängliggöra mallar för försörjningstrygghetsdeklarationer och liknande dokument. Mallarna ska då vara frivilliga att använda som ett stöd, ej styrande. I ett sådant arbete kan tillhörande vägledningar utarbetas som tar upp specifika frågor för hur mallarna kan modifieras beroende på behov i olika sektorer och sammanhang. Vägledning kan också, såsom tas upp i förordningsförslaget, lämnas i andra frågor, såsom rörande utvärderingsmodeller med hänsyn till försörjningstrygghetskrav. Tvingande regler bör undvikas – om den samordnande vägledningen med motsvarande innehåll är god kommer den att följas och den bör i vilket fall inte vara styrande.

Informationsinhämtning (artikel 38 och 41)

Upphandlingsmyndigheten motsätter sig inte att EU-kommissionen ska få begära in information direkt från företag. Det bör dock anmärkas att sådan informationsinhämtning såväl som annat beredskapsarbete bör säkerställas i första hand genom frivilliga åtgärder, inklusive avtalstäckning. I andra hand, om frivilliga åtgärder inte är tillräckliga, blir det aktuellt med tvingande regler. I så fall bör

Ert datum:
2026-06-26

Datum:
2026-08-26

Er ref:
KN2026/01414

Diarienummer:
UHM-2026-0283

medlemsstaternas nationella åtgärder tillämpas i första hand, i Sveriges fall exempelvis med tillämpning av lagen (1982:1004) om skyldighet för näringsidkare, arbetsmarknadsorganisationer m.fl. att delta i totalförsvarsplaneringen.

EU-kommissionen bör dessutom redan ha tillräckliga medel för att erhålla den information den behöver, i öppna källor, i frivillig dialog med experter, företag och myndigheter och slutligen genom att erhålla information från medlemsstaterna. Om EU-kommissionen i sista hand skulle anses behöva kräva information kan frågan ställas om den information som lämnas av företagen, trots att den inte erhållits av medlemsstaterna inklusive inom ramen för deras maktutövning, blir tillförlitlig – detta måste också vara skälet till sanktionen som tas upp i artikel 41.6, vilken under alla förhållande riskerar att bli vanskelig och destruktiv att tillämpa i praktiken. Informationen kommer därutöver bli ofullständig i den mån som vissa uppgifter inte lämnas med hänsyn till nationell säkerhet, såsom uttryckligen medges i artikel 41.1.

Upphandlingsmyndigheten motsätter sig att artikel 38.7 införs, detta eftersom den centrala informationsinhämtningen från EU som sagt bör bli aktuell först i sista hand, vid sidan av medlemsstaternas beredskapsåtgärder och egna informationsinhämtning. I vilket fall är det ett faktum att företagen kommer att vara involverade i en mängd sammanhang där de kommunicerar. Att införa ett förbud som gör EU-kommissionen till exklusiv mottagare av information kommer att leda till en osäkerhet som i en kris hämmar arbetet.

Prioritetsklassade order (artikel 42)

Upphandlingsmyndigheten uppfattar att de som kan vara mottagare av prioritetsklassade order i något läge på frivillig basis ådragit sig den skyldigheten (se artikel 15.1 för europeiska initiativ inom halvledarteknik, artikel 18.2 för strategiska projekt och artikel 42.2 för andra halvledarföretag). Upphandlingsmyndigheten kan därmed som utgångspunkt inte invända mot att EU-kommissionen ska ha möjligheterna som föreskrivs i förhållandet till mottagarna.

I förhållande till tredje man uppstår osäkerheter när mottagarna av prioritetsklassade order har rätt att undvika ansvar. Det är också något som kan missgynna tredje man genom ett ingrepp i affärslivet som får anses långtgående. Upphandlingsmyndigheten anser att det vore bättre om det i stället, med beaktande av involverade parter olika åtaganden, bedöms i samband med till exempel en ansökan om att få bli ett strategiskt projekt vilka villkor som då ska gälla. Villkoren kan inkludera att omförhandling sker med tredje man för att åstadkomma beredskap för relevant prioritering sådan prioritering.

För svenskt vidkommande bör regeringen vara uppmärksam på hur mandat som överlämnas till EU påverkar svenska intressen, inklusive sådana som rör nationell säkerhet. Det kan bl.a. finnas skäl för att EU-kommissionens prioriteringsbeslut inte ska ha företräde framför offentlighetsrättsliga åtgärder som rör nationell säkerhet.

Ert datum:
2026-06-26Datum:
2026-08-26Er ref:
KN2026/01414Diarienummer:
UHM-2026-0283

Upphandlingsmyndigheten noterar i övrigt att prioriteringsklassade order kommer att utställas till vad som är projekt, d.v.s. inte företag. En osäkerhet kan då uppstå då rörande vilken person eller företag som egentligen har det legala ansvaret för vad som följer av ordern. Enligt Upphandlingsmyndigheten bör den formella mottagaren av en prioriteringsklassad order vara ett företag.

Det kan även noteras att definitionskatalogen i artikel 2 innehåller en definition av strategiska projekt ("strategic projects") men inte av europeiska initiativ inom halvledarteknik ("European semiconductor technology initiatives"). Definitionen av strategiska projekt bör strykas eftersom den blir överflödigt vid sidan av vad som framgår av artikel 16 – dessutom uppstår med den föreslagna definitionen i artikel 2 frågan om ett projekt kan bli ett strategiskt projekt utan att det företag som driver projektet först ansöker om det.

Gemensamt inköp (artikel 43)

Upphandlingsmyndigheten uppfattar i delarna som rör gemensam upphandling att de främst rör det administrativa förfarandet och villkoren, inklusive det legala mandatet för EU, att bistå medlemsstaterna enligt särskilda överenskommelser. Reglerna påverkar därför inte offentlig upphandling som sådan och Upphandlingsmyndigheten har därför inga invändningar mot att de införs. Generellt rekommenderar dock Upphandlingsmyndigheten att mandatet fastställs mer kortfattat i en rättsakt varefter detaljer från tid till annan utarbetas i andra sammanhang, främst genom avtal mellan involverade aktörer, detta bland annat för att möjliggöra flexibilitet och snabbt i arbetet vid kriser.

Generaldirektör Anja Clausin har beslutat i detta ärende. Hållbarhetsspecialist Joakim Thornéus har varit föredragande. I handläggningen har även jurist Philip Liefvick och jurist Magnus Lindbäck deltagit.

Anja Clausin

Joakim Thornéus